

שְׁבוּלִים

שבילים בחסידות ברסלב

יום ו', ערב שבת פרשת חיי שרה | כ"ז בכור-חשוון ה'תש"ע

צעדים...

בצעדנו את הצעד השלישי בסייעתא דשמיא מרובה, נודה לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם, שזיכנו להשביע נפשות שוקקות בשיבולים מלאות וטובות, הנטחנות מיד ללחם חם ביום הלקח'.

קהל הקוראים המתרבה מדיגיליון, מחזק את ידינו ומעודד את רוחנו להמשיך במלאכת הקודש, ולהוציא לאור דברים מדויקים ובדוקים, סולת מנופה בי"ג נפה, תמידים כסדרן ומוספים כהלכתן. מה בגיליון? מאמר על פרשת השבוע: "ומשמע ודומה ומשא" – מסע בעקבות משמעות חבויה. במדור דברי הימים – פרקים נוספים משירת חייו של החסיד המופלא רבי אברהם יצחק ווייסזנד הי"ד.

תגובותיכם חשובות לנו, נשמח לראותם בדואר המערכת. תקוותינו להרבות פעלים לתורה ולתעודה, וחפץ ה' בידינו יצליח, עדי תמלא הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים.

ומשמע ודומה ומשא

בסיימה של פרשת השבוע מפרטת התורה את שמותיהם של בני ישמעאל – בְּשִׁמְתָם לְתוֹלְדָתָם, החל מהבכור נְבִילָת וכלה בצעיר הבנים קְדָמָה. מתוך רשימה ארוכה של 12 שמות, רק שלושה נמנים יחד בפסוק אחד: וּמִשְׁמַע וְדוּמָה וּמִשָּׂא. צירוף-שמות זה הוליד בפי כל אַמְרָה מוֹסְרִית נוֹדַעַת, הדורשת את הפסוק כמין חומר: וּמִשְׁמַע – שמע את חרפתך; וְדוּמָה – שתוק, ואל תגיב; וּמִשָּׂא – שא וסבול בדומיה!

■ ■ ■

אף בין חסידי ברסלב התגלגלה האַמְרָה בתדירות, בתוספת סיפור קצר על מי שידע לחזור עליה בעת מצוא.

"הרה"ק ר' שלמה קרלינער היה לו בן ר' בָּעַר, שהיה חתן הרה"ק ר' ברוך ממעז'בוז'. ובתו נישאה לר' נחמן חיה'לס נכד רבינו ז"ל. ור' בער היה אוזח מאד מברסלב – עָר הָאֵט שְׁטאַרְק גִּיהאַלְטֵן פֿון רַעבָנְס זאַך, עָר הָאֵט דָאָךְ גִּינוּמְעֵן דָּעם רַעבָנְס אַ אַייניקל פֿאַר אַ אַיידיִם (= הוא אחז מאד מהענין של רבינו, הוא הרי לקח את נכד רבינו לחתן). וכאשר שמע מההתנגדות שהתעוררה עליו, אמר לחתנו את הַוּוֹאָרְט (= האַמְרָה): משמע ודומה ומשא – הָעַר און שְׁווייג און לִייד (= שמע ודום וסבול)".

הסיפור הועתק הנה מתוך רשימותיו של ר"מ קרליבך הי"ו, שרשם מפי ר' לוי יצחק בנדר, בשנת תשל"ז.

■ ■ ■

בחצרות-חסידים בפולניה, הייתה אַמְרָה זו רווחת בשם הרה"ק ר' שמחה בונים

מפשיסחא. וכך מסרו משמו: ר' ישראל בָּרְגַר בספר 'שמחת ישראל' (פיטקוב תר"ע), דף נה, א; ר' יועץ קים קדיש
 נְקֵץ בספר 'שיח שרפי קודש' (פיטקוב תרפ"ג), ח"א, דף ז, א.
 אולם אמרה מלאת חן זו, השתגרה בפי הבריות עוד שנים רבות מקודם לכן. כך כותב לדוגמה מחבר הספר 'צמח
 צדיק' (וינציה ש"ס), בדף יב, ב:

"ומה טוב לעשות כמאמר המליצים האחרונים: ומשמ"ע ודומ"ה ומש"א, כמאמרם ז"ל: הנעלבים ואינן
 עולבים, שומעים חרפתם ואינן משיבים, עליהם הכתוב אומר: ואוהביו כצאת השמש בגבורתו".

ואכן מצאנו מליצה זו בפי מחברים רבים בני דורו, ביניהם: בעל השל"ה הקדוש, בסוף ספרו 'שני לוחות הברית',
 פרק 'עשרה הילולים', שער הכניעה; רבי אפרים לונטשיץ, בהקדמתו לספר 'עוללות אפרים', ועוד.
 אלא שגם להם קדם מאות בשנים, רבי שם טוב אבן פלקירא, בן דורו של הרמב"ן, בספר 'המבקש' (נדפס לראשונה
 בהאג תקל"ח, בהסכמת החיד"א ועוד גדולי ישראל), עמוד מ', בתארו את המדות הנעלות הוא כותב:
 "שומע חרפתו ושותק וחמס חומסו נשא, כדרך ישרי לב שלא לגמול לשלומיהם רע אלא משמע ודומה
 ומשא".

ומן האמרה השנונה והמליצה היפה, למדרשם של בעלי התוספות חיש נעופה. בספר 'אמרי נועם' (קושטא ש')
 'והדר זקנים' (ליוורנו ת"ר) אמרתם צרופה, לתת שכר טוב למבליגי חרפה וגדופה:

"וּמְשַׁמֵּעַ וְדוֹמֵה וּמְשָׂא [חֲדָד וְתִימָא יְטוּר נְפִישׁ וְנִקְדָּמָה]. פִּירוּשׁ: וּמְשַׁמֵּעַ – כִּל הַשּׁוֹמֵעַ שֶׁחִבְרוּ מִחֶרְפוֹ,
 וְדוֹמֵה – וְדוֹמֵם שְׂאִינוֹ עוֹנֵהוּ, וּמְשָׂא – שְׁסוּבֵל כֹּל מָה שְׂאֹמֵר לוֹ. חֲדָד – הַעוֹשֶׂה דָבָר זֶה זוֹכֵה לְהַתְחַדֵּד
 בְּתוֹרָה וְלוֹמֵר בֵּה טַעֲמִים; וְתִימָא – כְּמוֹ וְלוֹמֵר. יְטוּר – וְלֹא עוֹד אֵלָּא שְׁזוֹכֵה לְשִׁמּוֹר, נְפִישׁ – מִצְוֹת
 נְפִישִׁי (= הַרְבֵּה). וְנִקְדָּמָה – שְׁנִיתָנוּ מִקֶּדֶם, מִיָּמִים קְדָמוֹנִים".

דרשה זו אוספת לתוכה את שאר השמות שנוותרו ברשימה. בסגנון שונה נדרשת החבורה בפירוש רבינו אפרים
 על התורה (יוהנסבורג תש"י; ירושלים תשנ"ג):

"וּמְשַׁמֵּעַ וְדוֹמֵה וּמְשָׂא. אלו השמות – הגלויות נקראו בעוד שישראל הם כפופים תחת ידיהם. וּמְשַׁמֵּעַ
 – שומעים חרפתם מהם, וְדוֹמֵה – ושותקים ואינם משיבים, וּמְשָׂא – צריכים לסבול עולם הקשה בעוד
 שהם ברשותם.

ואם עשו כן, מה שכרם? הרי שכרם מפורש אחריהם: חֲדָד – פִּירוּשׁ שִׁיְהִי בְּנֵי מַחֲוּדִים וְחִרְפִּים.
 וְתִימָא – פִּירוּשׁ שִׁיְהִי בְּנֵי מְפֹלְפִלִים וּבְקִיָּאִים בְּתַלְמוּד שְׁכָתוּב בּוֹ 'זְכִי תִימָא'. יְטוּר – פִּירוּשׁ יִזְכֶּה
 לְתוֹרָה הַנִּיתְנָה בְּהַר סִינַי, כִּי כֵן תִּרְגַּם 'הַר' טוּר. נְפִישׁ – פִּירוּשׁ יִפְרָה וִירְבֵה, תִּרְגוּם: פְּרוּ וּרְבוּ – פּוּשׁוּ.
 וְנִקְדָּמָה – יִזְכֶּה שִׁיְהִי בְּאֶרֶץ הַקּוֹדֵשׁ, שֶׁהִרִי יְרוּשָׁלַיִם הִיא בְּמִזְרַח".

דרשה זו האחרונה, הדורשת את השמות מְשַׁמֵּעַ וְדוֹמֵה – על סבל בני עמנו בגלות המרה, מתחברת אל הפשט
 בצורה נפלאה. אולם עדיין נשאלת השאלה, מדוע הודגש זאת אצל בני ישמעאל יותר מכל לשון ואומה?!

ובכן, באיגרת תימן הידועה, מתייחס הרמב"ם לשאלה בחריפות רבה. כשהוא מסמיק לדבריו את הדרשה דנן,
 הוא פונה נרגשות ליהודי תימן:

"ואתם אחינו דעו שה' הפילנו ברוב עונינו בתוך אומה זו, רצוני לומר: אומת ישמעאל, המרבה לצערנו

ולהוציא דינים מדתם [= מן הדת שלהם] להרע לנו ולמאוס אותנו, כמו שְׁיַעֲדֵנו יתעלה (דברים לב, לא): וְאֵיבֵינוּ פְּלִילִים.

ולא עמדה כלל על ישראל אומה יותר מְרַעָה ממנה, ולא מי שהפליג להשפילנו ולהפחיתנו ולחזק שנאתנו [= השנאה אותנו] – כמותם, עד שדוד מלך ישראל, כשהראו לו ברוח הקודש הרעות אשר יעברו על ישראל – לא צעק ולא הִילִיל ולא ביקש תשועה על לשון האומה זולת ממלכות ישמעאל, אמר (תהלים קכ, ה): אוֹיֵה לִי כִי גִרְתִּי מִשֶׁן שְׂכֵנָתִי עִם אֲהָלֵי קֶדֶר. והסתכלו איך ייחד קֶדֶר מתוך בני ישמעאל, כי המשוגע אמנם הוא מבני קדר, כמו שנודע מיחוסו.

ועוד [= וגם] דניאל לא סיפר כניעתנו ופחיתותנו עד שהיינו כעפר לדוש – רק על מלכות ישמעאל מהרה תכנע, והוא אמרו עליה (דניאל ח, י): וְתַפֵּל אֲרַצָּה מִן הַצָּבָא וּמִן הַכּוֹכָבִים וְתִרְמָסֶם.

ואנחנו, עם היותנו סובלים מהכנעתם ושקריותם ופחיתותם מה שאין ביכולת האדם לסבלו, ושבנו [= ונעשינו] כמו שאמר הנביא (תהלים לח, יד): וְאֲנִי כְחֶרֶשׁ לֹא אֶשְׁמַע, וְכֹאֵלֶם לֹא יִפְתַּח פִּי. וכמו שְׁיִסְרוּנוּ החכמים ז"ל שנסבול שקרי הישמעאלים וכזבם, ונשמע ונדום, וְשָׁמוּ הָעֵרְתָם עַל זֶה מִשְׁמוֹת בְּנֵי: וּמִשְׁמַע וְדוּמָה וּמִשָּׂא – שְׁמַע וְדוּם וּשָׂא.

וכבר הרגלנו עצמנו גדולים וקטנים לסבול הכנעתם, כמו שציוה ישעיה ואמר (ישעיה נ, ו): גְּוֵי נְתַתִּי לְמַכִּים וְלַחַיִּי לְמוֹרְטִים. ועם זה כולו לא נִמְלֵט מחוזק רעתם והתפרצם בכל עת, אלא כל אשר נסבול כדי לעמוד עמהם בשלום – יעוררו עלינו מלחמה וחרב, כמו שאמר דוד (תהלים קכ, ז): אֲנִי שְׁלוֹם וְכִי אֲדַבֵּר הַמָּוָה לְמַלְחָמָה.

הדברים האקטואליים לדאבוננו, שופכים אור יקרות על הסוגיה, ויחד עם זאת מקדימים בהרבה את מקור הדרשה דנן, ומייחסים אותה לחז"ל – כלשון האיגרת: החכמים ז"ל.

מן האיגרת הזו ששוגרה לתימן, שאב כנראה מחברו של "מדרש הגדול" הכותב כדלהלן: "וּמִשְׁמַע וְדוּמָה וּמִשָּׂא – שאנו שומעים חרפתנו ושוקים ונושאים עולם ודומים. ועליהם אמרה תורה (במדבר כד, כג): אוֹי מִי יִחַיֶּה מִשְׁמוֹ אֵל – אוי למי שיחיה במלכות ישמעאל²".

רבים וטובים ניסו למצוא מקור לדברי הרמב"ם. מהם אשר ציינו לדברי התרגום המיוחס ליונתן בן עוזיאל על הפסוק דנן: וּמִשְׁמַע וְדוּמָה וּמִשָּׂא – וְצִאִיתָ³ וְשִׁתּוּקָא וְסוּבְרָא. ולא ידעו כי כבר 'ראה את המציאה' – הרה"ק ר' יצחק אייזיק יהודה יחיאל מקומרנא, בספרו 'שלחן הטהור' (ת"ת תשכ"ג), בהגהות 'זר זהב', אורח חיים, סוף סימן קנו: "וזהו כלל גדול בתורה: וּמִשְׁמַע וְדוּמָה וּמִשָּׂא, הָעַר אֲוֵן וְעָה אֲוֵן וְשִׁוּאָא אֲוֵן לֹאֵט [= שמע וראה, שתוק וסבול] – יהיו לך כל טובות עולם. ותרגום יונתן: וּצְמִיתָא וּשְׁתוּקָא וּסוּבְרָא".

2 הסיום לקוח מפרקי דר' אליעזר, פרק ל.

3 כך מופיע לנכון במהדורות מדויקות, ראה: תרגום יונתן בן עוזיאל, מהדו' רידר, ירושלים תשד"מ; אהבת יהונתן, בילגוריי תרצ"ב, דף קפד, א; 'וצאיתא – לשון שמיעה והטיית אוזן לשמוע, כתרגום: האזינו השמים – אציתו שמיא'. אולם לפנינו מופיע 'וצמיתא' – מלה חסרת משמעות.

מורי ורבי הרב מוה"ר אברהם יצחק אוסטרובצער זצ"ל ה' ינקום דמו

(פרק אחרון)

גם זאת כדאי להזכיר אודות רבי ומורי מוה"ר אברהם יצחק הנ"ל, אשר פעם אחת עוד קודם המלחמה הראשונה, קודם ראש השנה היה רוצה לנסוע לאומן להשתטח על הציון הקדוש, וגם להתפלל התפילות עם אנשי שלומינו ביחד, בהקלויז שנקרא על שם רבינו הקדוש, שמזה הראש השנה שמתאספים יחד – מושכים יניקה וחיית והתעוררות על כל השנה, כי אצל אנשי שלומינו היה השתוקקות גדול כל השנה על זאת, וכל מגמתם היה לזכות להשיג הראש השנה ולנסוע אומנה על ראש השנה.

קרה פעם אחת עם ר' אברהם יצחק הנ"ל שעשה (= סיכם) עם עוד אחד מאנשי שלומינו ר' דוד קליינמן ("מַצְבֵּה-קְרִיָּעֵר" הנזכר לעיל) ליסע יחד. ועשה עמו שיסע למסילת הברזל מקודם לקחת הכרטיסים, והוא ילך לעת עתה לדודו הגאון הצדיק הרבי מאוסטרובצה – להגיד לו פריסת שלום. אבל כפי הידוע שכשר' אברהם יצחק היה בא להגאון הנ"ל, היה מדבר עמו בתורה ומפלפל עמו, ועוד שהיה רוצה לפתור כמה איבעיות שהיה לו קודם ראש השנה – מה שהרבה חסידים ורבנים מהסביבה מקרוב ומרחוק יבואו אליו ויפלפלו גם כן באותם ענינים, ולקח זמן הרבה, ור' אברהם יצחק הנ"ל היה מתיירא שלא יאחר המסילת הברזל, ואמר שצריך לצאת לחוץ לצורכו, ולא הלך בחזרה רק רץ בפחד להמסילת הברזל, ונסע לאומן.

ואחר יום טוב כשבא לביתו, והלך אצלו ליקח "שלום עליכם", היה הרבי הגאון בכעס קצת, יש אומרים שנתן לו מחאת כף על הלחי מחמת אהבה, ואמר לו: מפני מה לא אמרת לי שאתה נוסע לאומן, אפשר הייתי נותן לך פתקא על ציונו הקדוש.

אבל ר' אברהם יצחק הנ"ל עוד לא ידע היכן הדעת של דודו הגאון נוטה בנוגע לברסלב, לכן היה מתיירא להגיד לו, אפשר (= אולי) יצוה לו שלא יסע – יהיה מוכרח לציית לו, וזה היה בלי אפשרות לא לנסוע.

אחר זמן הרבה איזה שנים, בשנת תר"פ נתייסד ישיבת ברסלב באוסטרובצה, הנקראת בשם "ישיבת הלכתא כנחמני". והמייסדים היו: ר' משה רויזנברג – למדן גדול שאומרים עליו שהיה בקי בכל ה"קצות" (= ספר קצות החושן) בעל פה, ור' אברהם יצחק הנ"ל, ור' יצחק ברייטער, ור' אהרן לייב ציגלמאן, ור' משה אהרן ציטרינבוים מראדומסק, כולם היו מאנשי שלומינו של ברסלב. והרבי הגאון מאוסטרובצה נתן הסכמה על ידי ר' אברהם יצחק הנ"ל, וציוה להדפיס על הפנקסים לגבות כסף – שמו של הרבי, וכך הוה שעל הפנקסים

הפעם נקרא את הפרק האחרון שכתב ר' ג'ינך רובינזון על רבו החסיד הדגול רבי אברהם יצחק ווייסזאנד, שנרצח על קידוש ה' בשנות השואה האיומה, הי"ד.

בדרכו מתאר ר' בירך דמויות-הוד נוספות מקרב חסידי ברסלב בפולניה: רבי יצחק ברייטר, רבי שמחה בְּרַנְשְׁטֵיין, ועוד. ועמם משרטט בצבעים עזים את דמותה של הישיבה הברסלבית "הלכתא כנחמני" שהוקמה בעידודו של הגה"ק מאוסטרובצה.

תיאוריו הנלבבים מוצפים געגועים לאותם ימי קדם ואישים מופלאים, הלוואי נזכה אף אנחנו לצעוד בדרכי ישרים.

היה נדפס "ישיבת הלכתא כנחמני תחת השגחת אדמו"ר מאוסטרובצה" וזה היה קידוש השם. ובהישיבה היה עד שישים תלמידים, הרוב מהם באו מעיר לאדז' מחסידי ברסלב. והיה לומד בהישיבה גם בנו של הרב ר' פינחס זצוק"ל, שהיה נקרא ר' פינחס'ל עילוי מפשעדבורז, שהיה תלמיד ה"אבני נזר" זצוק"ל, והתקרב לחסידי ברסלב בלב ונפש. ומקודם היה גר בעיר זשידו (?), ואחר כך כמדומה לי שקבע דירתו בפשעדבורז.

בישיבה למד גם כן שמחה בורנישטיין מלאדז' אשר אחר כך נתגדל ונעשה מהראשי מנהיגי ברסלב, אשר עסק בכל מקצועות ברסלב: בצדקה כלליות עבור אנשי שלומינו, וגם עזר הרבה לר' אהרן לייב ציגלמאן בהדפסה, וגם לנסוע לובלינה על ראש השנה בכל שנה – והיה נצרך לטפל בזה לשכור כמה מכונות (= אוטובוסים) לנסוע דרך רחוק מלאדז' ללובלין, הכל היה מונח על כתפיו של ר' שמחה. וגם היו נוסעים כמעט בכל שנה על הילולא של הצדיק האלקי מוה"ר אלימלך מליז'נסק, אשר בכל שנה על הילולא בכ"א אדר באו לליז'נסק כמה מאות חסידי ברסלב להתפלל ולעשות השתטחות על ציונו הקדוש, כמנהג חסידי ברסלב שהתנהגו כן באומן על הציון של רבינו הקדוש נחל נובע מקור חכמה.

ור' אברהם יצחק הנ"ל היה נותן שיעור בגמרא ותוספות ושאר פירושים בכל יום אחר הצהרים בהישיבה, הגם שלא היה ברצון של אבות התלמידים שלמדו אצלו בביתו, אבל לא הסתכל עליהם. לא היה מתיירא שמה יוציאו ממנו התלמידים, כי רבי כזה בהסברה כזאת לא היה בנמצא. והנהלת הישיבה היו מבטיחים לו בעד פרנסה ברווח. ואצלו היה עומד הישיבה במקום הראשון. והמשגיח הכללי היה ר' יצחק ברייטער זצ"ל ה' ינקום דמו. באותו העת שהיה המשגיח באוסטרובצה היה זכות לשמוע ממנו דיבורים חדשים, דיבורים חמים, איך היה לומד בליקוטי מוהר"ן ובליקוטי הלכות ובשאר ספרים וגם שיחות.

אני זוכר פעם אחת בהפרשיות של החורף, היינו בראשית שמות, בעת שהתחיל ללמוד ביום ראשון בלילה אחר מעריב, באו ביחד אנשי שלומינו ולמד איזה שעות, וכה למד הסדרה כל השבוע, ולא גמר הפרשה. הכח המושך היה כל כך גדול, שכל אחד היה משתוקק ומצפה כל היום על הלילה שיבוא ביחד עם ר' יצחק לשמוע ממנו דברי אלקים חיים, דיבורים הנובעים מהנחל נובע. וגם אני בעצמי, הגם שהייתי עוד צעיר באותו זמן, אחר הנחת תפילין (= נער בן 13), דיבר עמי הרבה, והלכתי עמו להיער על התבודדות. ופעם אחת רציתי לשמוע ממנו מה מדבר, לפי שבאמת אז לא ידעתי הרבה – אפילו מה זאת התבודדות, באיזה לשון צריכים לדבר ומה צריכים לדבר, ולא שמעתי כלום, רק שמעתי אותם הדברים: רבנו של עולם! רבנו של עולם! ואמר לי: לך הלאה קצת.

וכך היה המנהג של מורי ורבי ר' אברהם יצחק, אשר כל עבודתו היה בהצנע, בפרט עם התלמידים הצעירים היה מתנהג בהצנע יותר, לא דיבר בשום פעם מהתבודדות, רק עם הגדולים הבחורים והאברכים היה מדבר, אבל לא עמנו התלמידים. רק היה מתנהג שבזמן שעשינו סיום על פרק אחד בגמרא ותוספות, הלכנו כל התלמידים להיער, לפי שהיה בינינו חבר שלי, אוהב יקר שלי, בשמו מרדכי קריינדל, היה לו היתר הוראה ממורה-צדק של אוסטרובצה הצדיק ר' יושע מלמד, שהיה זקן מופלג ולא הסתכל על משקפיים, היה מתפלל מנחה בשבת קודש בבית המדרש הישן, והיה קורא בתורה בלי אור הדלוק רק קצת מה שהאיר על ידי החלון.

ר' יושע היה למדן גדול – ש"ס בעל פה ושאר ספרים. אחרי המלחמה הראשונה היו הספרים של בית המדרש הישן שהיו ספרים ישנים עתיקים ונקרעו שם מהחיילים, והיה גבאי הספרים הישנים, ואני הייתי גבאי לקנות ספרים חדשים, ועל הספרים הישנים שנקרעו לא היה שום שער, ור' יושע הנ"ל היה יודע כל ספר וספר איזה שם שיש לו, ועשה לו השער, היינו השם שנצרך לו. ומאותו ר' יושע הנ"ל

השיג חבר שלי מרדכי הנ"ל היתר הוראה.

והחבר שלי הנ"ל היה חלש, היה נצרך לרחמים, והיה נצרך לאוויר, בכך ביקש אביו ממורי ר' אברהם יצחק שילך בכל פעם ליער לשאוף אויר, ונתן לנו חלות ומיני מתיקה לעשות סעודה בהיער, וכן עשינו. ואחר הסעודה היה אומר ר' אברהם יצחק שהולך לנוח קצת שהוא עייף, אבל אחר כך, אחר איזה שעה, בעת שבא בחזרה ראינו שהיו עיניו אדומות מבכיות. זה היה לו התבודדות ולא היה מפרסם כלום.

לשער את המהות והמידות של מורי הנ"ל אין לי כתפיים לזה, חוץ ממה שהיה רבי שלי, רק באמת היה איש צנוע מאד, המידות טובות שהיו לו אין לכתוב, היה לו מסירות נפש עבור האיש שהיה לו איזה צרה, איזה גמילות חסד – היה עושה כל הפעולות כדי לעזור את האיש להוציא אותו מהצרה, מהדאגות, קודם כל היה נופח בו שמחה ובטחון שלא יפול בדעתו. הוא היה תמיד עבור האברכים כמו רבי אצל חסידים.

הרבה פעמים היה קורה שלאברך היה עגמת נפש ובלבול בביתו בנוגע שלום בית או בפרנסה, היה ר' אברהם יצחק מתווך ועושה שלום.

ועניויות שלו אין לשער, היה אוהז עצמו לעניו, אפילו קטן בפני הקטן ממנו. הרבה פעמים כשבא מהמקווה בערב שבת קודש בא בלי כתונת או בלי גרביים ואמר שנאבדו, אבל באמת כשראה אחד שאין לו כתונת או שהיה קרוע או שלא היה לו גרביים, אז נתן להאיש הגרביים, והרבה פעמים היה לו עגמת נפש בביתו בשביל זה.

וגם בנוגע הכנסת אורחים – הוא רצה להביא האורחים על ארוחת הבוקר או על אכילת ערב ולא היה אצלו ברווח שיוכל ליתן להם כל צרכם, היה לו עגמת נפש הרבה מזה, ובפרט כשבאים חסידי ברסלב מאנשי שלומינו, ועוד אותם שהיו חברים שלו מכבר ורצו לדבר עמו ליהנות מדברי תורה שלו, ובאמת אפילו שלא רצו לאכול אצלו שידעו שאצלו דחוק בפרנסה, אבל ר' אברהם יצחק היה רוצה דווקא לאכול עמם על שולחן אחד, כי השולחן של תלמידי חכמים הוא כמזבח ואוכלים קרבנות. אני זוכר עוד כמה מעשיות בנוגע לזה, כל אימת שבא לעירנו מאנשי שלומינו מעיירות אחרות, ובפרט בעת שהיה הישיבה הקדושה של ברסלב – ולמדו בניהם של חסידי ברסלב, ואבותיהם היו באים לפעמים לאוסטרובצה, עשה פעולה והזמין סעודה יפה כדי לכבדם ולדבר עמם גודל הנחיצות הישיבה ללמוד ביחד תלמידי ברסלב, וגם לדבר דיבורי רבינו הקדוש.

באוסטרובצה היה מנהג שבכל שבת ושבת היה אחד שהיה יכול לדרוש על הפרשה, היה דורש בבית המדרש אחד שהיה נקרא "בית המדרש החדש". וכאשר היה מודעות על הפתחים של בתי מדרשים שבעיר – שאותם היו מדביקים על הכתלים ביום חמישי ובערב שבת – שהרב ר' אברהם יצחק ידרוש למחר, באו עולם גדול, שהיה מלא אנשים שלא היה מקום לעמוד. לפי שדרש בשבעה מיני טעם, כל דיבור היה כפנינים.

אני זוכר עוד שרציתי לילך לתוך הבית המדרש ולא יכולתי. אנשים היו עומדים בחוץ, מחמת שלא היו יכולים לכנס. והמנהלים שהיו ראשי החברה שהיו מסדרים מי שידרוש, היו רוצים שר' אברהם יצחק הנ"ל ידרוש כמעט בכל שני או שלש שבתות, אבל לא היה רוצה, שהיה בוודאי טרדה רבה.

חידושים ממנו שעשה הכנה להדפיס ספרים – ראיתי אצלו פנקסים גדולים, כל פנקס היה גדול כמו הגמרא של הש"ס דפוס ווילנא – קטן קצת. אני זוכר עוד שפתחתי פעם אחת פנקס אחד והסתכלתי בו, ראיתי כתב יפה, אבל לא הבנתי מה היה כתוב שם, וגם אפשר אני לא זוכר. יכול להיות שהיה לו על הרבה מסכתות של הישיבה. זאת אני זוכר שהיה לו ספרים בכתיבה (= כתבי יד) שר' בן ציון אפטר ז"ל נתן לו מאביו חידושים מהרב הצדיק ר' פינחס קארין צוק"ל, וגם חידושים שלו.

אנו מעונינים להרחיב את מעגל מנויי הגליון. שילחו את הגליון למכריכם והציעו להם להצטרף לרשימת התפוצה.

גליון מספר 4 יצא לאור אי"ה בליל יום ו', י' בכסלו ה'תשע"ע.

© יו"ל על ידי מערכת "שיבולים" כל הערה, השגה, ביקורת, תגובה, הצעה, תתקבל בברכה.

כתובת המערכת: 7Shibolim@gmail.com